

Når salgsgenstanden er levende/3

Mangler ved heste.

Hvornår er en skavank en mangel ? Hvad er en handelsfejl ? Er sommereksem en mangel ?

Hvornår kan handlen gå tilbage ? Hvad med alle de udgifter, der allerede er afholdt på hesten ?

Disse og andre spørgsmål vil blive besvaret i de følgende artikler, der er/bliver den tredje og fjerde i rækken om jura og handel med heste.

Uanset hvor forsigtigt en køber har opført sig i forbindelse med udvælgelse af hest, sælger og dyrlæge, oprettelse af skriftlig kontrakt, gennemgang af udfyldt sundhedserklæring med sælger og dyrlæge og overværelse af dyrlægens grundige undersøgelse af hesten mhp køb, er det ikke en garanti for, at hesten, man køber, er mangelfri. Sandsynligheden for, at man pludselig står med "en sag" er imidlertid beskeden. Omhu og formalia er en styrke – også i hestesager. Der henvises til artiklerne herom.

Skavank/mangel

Købeloven sonderer mellem faktiske og retlige mangler. Der er tale om faktiske mangler, når salgsgenstanden i fysisk henseende ikke svarer overens med de krav, køberen kan stille. Retlige mangler foreligger, når en sælger på grund af manglende kompetence ikke kan hjemle køberen den tilsagte ret over salgsgenstanden. En retlig mangel foreligger for eksempel, når sælgeren sælger en hest, han ikke ejer.

I købeloven findes der ikke en generel definition af, hvornår en salgsgenstand lider af en faktisk mangel. I lovens regler om forbruger køb er imidlertid oplistet en række situationer, hvornår en salgsgenstand må siges at lide af en mangel:

§ 75 a. Salgsgenstanden skal med hensyn til art, mængde, kvalitet og andre egenskaber stemme overens med aftalen, og køberen skal i forbindelse med købet have de fornødne oplysninger med henblik på montering, anvendelse, opbevaring og vedligeholdelse af salgsgenstanden.

Stk. 2. Medmindre andet følger af parternes aftale, skal salgsgenstanden

- 1) have en sådan holdbarhed og øvrige egenskaber samt emballering, som køberen efter salgsgenstandens karakter og forholdene i øvrigt havde rimelig grund til at forvente,*
- 2) være egnet til formål, som genstande af den pågældende type sædvanligvis anvendes til,*
- 3) være egnet til køberens særlige formål, hvis sælgeren har bestyrket køberens forventning herom, og*
- 4) have samme egenskaber som en vareprøve eller model, som sælger har forelagt køberen ved køkets indgåelse.*

§ 76. Der foreligger en mangel ved salgsgenstanden, hvis

- 1) genstanden ikke svarer til den betegnelse, hvorunder den er solgt, eller sælgeren i øvrigt ved køkets afslutning har givet urigtige eller vildledende oplysninger, medmindre disse ikke kan antages at have haft betydning for køberens bedømmelse af genstanden,*
- 2) sælgeren eller et tidligere salgsled har givet oplysninger som nævnt i nr. 1 på varens indpakning, i annoncer eller i andre meddelelser, der er beregnet til at komme til almenhedens eller køberens kundskab,*
- 3) sælgeren har forsømt at give køberen oplysning om forhold, der har haft betydning for køberens bedømmelse af genstanden, og som sælgeren kendte eller burde kende, eller*
- 4) genstanden i øvrigt er af anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge*

aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være, herunder hvis kravene i § 75 a ikke er opfyldt.

Stk. 2. Køberen kan ikke påberåbe sig en urigtig eller vildledende oplysning, der er rettet senest ved indgåelsen af aftalen.

Stk. 3. Forhold ved materialer fremskaffet af køberen kan ikke påberåbes som en mangel, medmindre sælgeren har tilsidesat sin vejledningspligt.

Hvis man skal forsøge at definere, hvornår en hest lider af en mangel, må det være noget i retning af, at hesten er mangelfuld,

- hvis den ikke svarer til den betegnelse, hvorunder den er solgt
- hvis sælger i øvrigt har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger, der kan antages at have haft betydning for køberens bedømmelse af hesten
- hvis sælger har undladt at give køberen oplysninger om forhold, der har betydning for køberens bedømmelse af hesten
- hvis hesten er af anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være.

For at køber kan opnå ret til en eller anden form for compensation, skal manglen have været tilstede på det tidspunkt, hvor risikoen for hesten gik over fra sælger til køber, typisk på det tidspunkt, hvor "levering" er sket. Hvornår dette tidspunkt indtræffer, er beskrevet i Vejledning om Køb og Salg af heste, der kan hentes ned via www.ishesten.dk.

Det er ikke enhver "fejl" ved hesten, der giver køber mulighed for compensation. Ved compensation forstås ret til at lade handlen gå tilbage/afslag i købesummen/erstatning. Når en fejl giver adgang til compensation, kaldes fejlen ofte for "en handelsfejl." I denne artikel vil jeg illustrere mangelsbegrebet, inspireret af eksempler fra praksis. I næste artikel vil jeg beskrive, hvilke beføjelser køber opnår, hvis det konstateres, at hesten er mangelfuld.

Konkurrenceemne

I mange annoncer hedder det sig, at hesten, der annonceres til salg – udover at være sød, omgængelig, superdejlige og med fantastisk udstråling – er et konkurrenceemne. Hvad kan man som køber lægge i dette? Ikke meget – om overhovedet noget - for alle heste er vel emner, men få er emner til placering. Ikke desto mindre vil jeg gerne knytte denne kommentar: Man må som køber som minimum kunne forvente, at hesten kan få adgang til stævner, arrangeret af DI! Ja, selvfølgelig vil nogen formentlig hævde, men det er ikke mange år siden, at en række købere stod med store problemer, i det de viste sig umuligt at fremskaffe nødvendig dokumentation for, at den hest, de havde købt, var en rigtig islænder, uanset at sælger havde lovet dem det modsatte. Hestene var med andre ord ikke i besiddelse af et hestepas eller en stamtavle, udstedt af et land, medlem af FEIF. Disse heste var derfor afskåret fra at vise talenterne frem i stævner, arrangeret i DI-regi. Dermed faldt hestenes (handels)værdi betragteligt.

Sund og rask

Det sker, at sælgere af heste har en begrænset eller selektiv hukommelse, når det drejer sig om sygehistorien på en udvalgt hest. Eventuelle forhold, som har givet sælger anledning til refleksioner for år tilbage, bagatelliseres eller glemmes, når hesten skal sælges videre. Ved at lade sælger udfylde og underskrive en sundhedserklæring, inden hesten

handles og i øvrigt undergår en handelsundersøgelse, har køber mulighed for at danne sig et vist overblik over hestens sundhedstilstand gennem årene. Sundhedserklæringen findes på www.ishesten.dk. Levende væsner har en udtalt evne til at tilpasse sig. Nogle heste kan have gået i mange år hos sælger med en skjult fejl, der har givet sig ringe eller intet udtryk, og hvor sælger måske blot har bemærket en periode med uren takt eller nedsat præstation, og hvor hesten så har rettet sig eller kompenseret for et latent problem. I hænderne på en ny ejer og i et nyt miljø, slår problemet måske ud i lys lue. Kan køber bevise, at de nu opståede problemer har sammenhæng med de problemer, sælger også havde bemærket, men ikke gjort opmærksom på i forbindelse med handlen, kan sælger pludselig stå med et problem. Også for sælger er det derfor vigtigt at få givet køber så mange oplysninger som muligt om det hidtidige forløb, herunder forsyne køber med udskrift fra hestens journal fra dyrlægen.

Adfærds- og andre problemer

Krybbebidning, hidsig/aggressiv på folden, berøringsangst, væveri og andre problemer kan være fejl, der berettiger køber til compensation. Alt afhængig af hvilke problemer, der er tale om, og hvor udtalte de er, har sælger pligt til at oplyse også om disse forhold, selvom køber ikke direkte spørger ind til det, men da der er tale om problemer, der oftest ikke gør hesten mindre velegnet til ridebrug, (men i allerhøjeste grad problemer, der kan gøre det sociale liv for og med hesten meget besværlig,) er juraen ikke sort/hvid. Lægger køberen vægt på sådanne forhold også, er det MEGET VIGTIGT, at køber selv er aktiv i oplysningsprocessen og ser hesten i forskellige situationer og spørger sælger om resten. Kan adfærden være farlig for rytter eller omgivelserne i øvrigt siger det sig selv, at sælger har en positiv oplysningspligt.

Sommereksem

Det er velkendt blandt islandshesteryttere, at en del heste, importeret fra Island, udvikler sommereksem få somre efter ankomst. Også dansk avlede heste kan udvikle allergien. Graden af sommereksem kan variere fra lettere irritation til nærmest invaliderende kløen og overreaktion i øvrigt. At en hest har sommereksem vil ofte ikke have nogen indflydelse på dens anvendelse som ridehest. Nogle købere vil derfor ikke tillægge et sådant forhold betydning overhovedet, mens andre vil afstå fra køb, alene for at undgå besværet med behandling og synet af en afpelset hest. Andre heste kan være så hårdt angrebne, at ridning er udelukket i sæsonen (påske til frost), og i sjældne tilfælde være ensbetydende med, at hesten må aflives. Således som jeg har forstået det, foreligger der ikke forskningsmæssige resultater, der kan påvise, hvorfor denne allergiske sygdom udvikles hos nogle heste, mens andre går fri. I hvilket omfang arv henholdsvis miljø spiller ind på forløbet, er det med andre ord ikke muligt at påvise.

Det er ikke min opfattelse, at sommereksem, der viser sig efter levering, er en mangel, og det uanset, hvor slem eksemet er, medmindre der er noget at bebrejde sælger i den sammenhæng, det vil sige, at sælger har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger eller fortiet, at hesten havde vist tegn på allergi. Jeg mener imidlertid, at man som køber netop i disse situationer har ret til at forlange (og forvente), at sælger giver udtryk for selv den mindste mistanke om, at netop denne hest (måske) har vist tegn på sommereksem. At en hest er kommet ned fra Island året inden, at hesten sælges, er ikke tilstrækkeligt til, at sælger bør oplyse køber om, at sådanne heste (generelt) kan – måske/måske ikke – udvikle sommereksem og så videre og så videre. Det er i dette tilfælde ikke sælger, der bærer risikoen for hestens videre forløb mht sommereksem, det er køber, der bevæger

sig ind i en verden, hvor det er (almindeligt) kendt, at der er en risiko for, at sådanne heste udvikler sygdommen. Har sælger fortiet eller ikke givet rigtige oplysninger, er det min opfattelse, at der er tale om en mangel. Det er ligeledes min opfattelse, at denne mangel er væsentlig, og at handlen derfor kan gå tilbage, idet sygdommen, hvis den er/når den bliver behandlingskrævende, lægger beslag på megen tid og mange penge. Jeg er muligvis her i opposition til nogle indenfor islandshesteverdenen, men situationen er for mig forskellig, alt afhængig af, om det er en hest egen avl, der pludselig udvikler eksemet – og har man sagt A må man også sige B, og så er det selvfølgelig ærgerligt at bruge tid og penge på behandling og lindring, men sådan er det – mens jeg ikke mener, der er noget hensyn at tage til den sælger, der skipper en hest af til en uvidende køber på et tidspunkt, hvor sælger har mistanke om, at noget (måske) er under udvikling.

Advokat Pernille Skinnerup
Advokaterne Gilleleje Centret

Bragt i Ishesten og Tölt, foråret 2004

130404/PSK